

Kerkük, Kasım 2012

ORSAM TÜRKMEN ARAŞTIRMALARI PROGRAMI

ORSAM Turkmen Research Programme

ORSAM

ORSAM, 2009-2014 yılları arasında Irak Türkmenleri Programı kapsamında toplantı, rapor, makale, internet sitesi (Türkçe ve İngilizce) yazıları ve söyleşilerden oluşan 2009'da 99, 2010'da 188, 2011'de 85, 2012'de 89 ve 2013'te 37 olmak üzere toplam 508 çalışma üretmiştir. 2009-2014 yılları arasında Irak Türkmenlerini konu alan 40 toplantı yapılmıştır. Irak Türkmenlerin güncel sorunlarını konu alan bu toplantıların 15'i Türkmen Aydınları Toplantısı'dır. Türkmenleri hakkında 2009'da 3, 2010'da 5, 2011'de 7, 2012'de 4, 2013'te 3 olmak üzere yayınlanan 25 rapor dört dilde (Türkçe, İngilizce, Arapça ve Almanca) yayınlanmıştır. 2009 - 2014 yılları arasında Irak Türkmeni siyasetçi, bürokrat, akademisyen, medya mensubu, aydın ve halkla yapılan 199 adet söyleşi yapılmıştır. Mayıs 2011 - Ocak 2014 arasında 30. sayısı hazırlanan Irak Türkmenleri Güncesi, ORSAM internet sayfasında yayınlanmıştır.

ABSTRACT

ORSAM has carried out 508 studies in total within the scope of the Iraqi Turkmen Programme between the years 2009-2014 which consist of conferences, reports, articles, as well as those published on ORSAM's website (in English and Turkish) and interviews, including 99 studies in 2009, 188 studies in 2010, 85 studies in 2011, 89 studies in 2012 and 37 studies in 2013. Between the years 2009 and 2014, 40 conferences have been held on Iraqi Turkmen. 15 of these conferences, focusing on current issues of Iraqi Turkmen, are "Turkmen Intellectuals" conference. The 25 reports - 3 reports in 2009, 5 reports in 2010, 7 reports in 2011, 4 reports in 2012 and 3 reports in 2013 - have been published on Turkmen in 25 languages (in Turkish, English, Arabic and German). 199 interviews have been conducted with Iraqi Turkmen politicians, bureaucrats, academicians, media members, intellectuals and ordinary citizens between the years 2009-2014. The 30th issue of the Iraqi Turkmen Journal prepared between May 2011 - January 2014 was published on ORSAM's website.

Keywords: Iraq, Iraqi Turkmen, Kirkuk, Tuz Khormatu, Telafer, Diyala

ORSAM, 2009-2014 yılları arasında Irak Türkmenleri Programı kapsamında toplantı, rapor, makale, internet sitesi (Türkçe ve İngilizce) yazıları ve söyleşilerden oluşan 2009'da 99, 2010'da 181, 2011'de 85, 2012'de 89 ve 2013'te 34 olmak üzere toplam 488 çalışma üretmiştir.

2009 - 2014 yılları arasında Irak Türkmenlerini konu alan 40 toplantı yapılmıştır. Irak Türkmenlerin güncel sorunlarını konu alan bu toplantıların 15'i Türkmen Aydınları Toplantısı'dır. Iraklı Türkmen aydınlarının bir araya gelmesi, hem Irak'ta hem de Irak dışında yaşayan Irak Türkmenlerinin sorunlarını tarafsız bir ortamda konuşabilmesi ve bu sorunlara çözüm üretebilmesi amacıyla yapılan Türkmen Aydınlar Toplantılarına 2009 yılı içerisinde, 15, 2010 yılında da 23, 2011'de 16 ve 2012 yılında da 3 olmak üzere toplam 57 Türkmen aydını konuşmacı olarak katılmıştır. Toplantılardaki tüm konuşmalar tam metin olarak ORSAM İnternet Sitesinden (www.orsam.org.tr) kamuoyuyla paylaşılmıştır. Böylece Türkmen Aydınları Toplantıları ile kamuoyu Türkmenlerin sıkıntı, düşünce ve isteklerinden haberdar olurken, aynı zamanda Türkmenlerin kendilerini ifade etmeleri ve tanıtılmaları açısından önemli bir platform oluşmuştur.

ORSAM, Irak Türkmenleri konusunda bir ilki gerçekleştirerek, saha araştırmasına dayalı uluslararası 22 rapor yayınlamıştır. ORSAM'ın Irak Türkmenlerine ilişkin hazırladığı raporlar, Irak'ta Türkmenlerin yaşadığı coğrafyalara yapılan ziyaretler ve bu ziyaretlerde elde edile bilgiler ve belgeler ışığında hazırlanmıştır. Bu raporları diğer çalışmalardan ayrıran en önemli husus, birincil kaynaklara dayanmasıdır. OR-

SAM, Irak Türkmenleri konusunda bir ilki gerçekleştirerek, saha araştırmasına dayalı uluslararası raporlar yayınlamıştır. Irak Türkmenleri hakkında 2009'da 3, 2010'da 5, 2011'de 7, 2012'de 4, 2013'te 3 olmak üzere yayınlanan 22 rapor dört dilde (Türkçe, İngilizce, Arapça ve Almanca) yayınlamıştır. Bu raporlar Irak Türkmenlerini konu alan fakat Irak dışında yayınlanarak uluslararası mahfillere ulaştırılan ender çalışmalardır.

Irak Türkmeni siyasetçi, bürokrat, akademisyen, medya mensubu, aydın ve halkla yapılan 199 adet söyleşi yapılmış ve ORSAM'ın Türkçe ve İngilizce internet sayfasında yayınlamıştır. Bu söyleşilerle Türkmenlerin görüşlerinin kamuya aktarılması sağlanmıştır.

Mayıs 2011'den itibaren, Türkmenler hakkındaki gelişmeler konusunda bir bellek ortaya koymak için **Irak Türkmenleri Güncesi** adıyla aylık olarak haber bülteni formatında bir çalışma hazırlanmaktadır. Mayıs 2011- Ocak 2014 arasında 30. sayısı hazırlanan Irak Türkmenleri Güncesi, ORSAM internet sayfasında yayınlamıştır.

Ağustos 2012'de **ORSAM Ortadoğu Türkmenleri Araştırmaları Programı** kurulmuştur. Ayrıca Program için ORSAM İnternet sayfasında ayrı bir sayfa açılmıştır.

ORSAM'ın aylık yayını Ortadoğu Analiz'in Irak ve Irak Türkmenleriyle ilgili sayıları bölgeye gönderilerek, özellikle Irak Türkmenlerinin yaşadıkları coğrafyada ilgili kurum, kuruluşlara dağıtılmaktadır.

ORSAM'ın yaptığı Türkmen çalışmaları detaylı bir biçimde aşağıda verilmiştir.

	2009	2010	2011	2012	2013	Toplam
Toplantılar	15	15	8	2	-	40
Ortadoğu Analiz Dergisi Makaleleri	16	9	3	8	1	37
Türkçe İnternet Sitesi Makaleleri	20	12	22	20	14	88
İngilizce İnternet Sitesi Makaleleri	9	17	15	10	4	55
Türkçe Raporlar	3	5	7	4	3	22
İngilizce ve Arapça Raporlar	3	-	2	2	-	7
Söyleşiler	29	119	20	29	2	199
Saha Çalışmaları	4	4	-	2	-	10
Türkmen Güncesi	-	-	8	12	10	30
Toplam	99	181	85	89	34	488

ORSAM'DA YAPILAN IRAK TÜRKMENLERİ ÇALIŞMALARI

1. TOPLANTILAR

ORSAM'da Türkmenler hakkında 2009'da 15, 2010'da 15, 2011'de 8, 2012'de 2 olmak üzere toplam 40 toplantı yapılmış olup, bu toplantılara ilişkin detaylar aşağıda verilmiştir.

2009

Türkmen Aydınları Toplantıları 1: Irak Anayasası ve Türkmenler - 18 Şubat 2009

"Irak Anayasası ve Türkmenler" konulu toplantıya Türkiye'nin farklı illerinden çok sayıda Türkmen aydını ile çeşitli Irak Türkmen kuruluşlarının temsilcileri katılmıştır. Toplantıda bir sunum yapan Irak Danıştayı eski Başkanı İsmet Abdülmecit, Irak'taki anayasa yapım süreçleri hakkında bilgi vermiştir.

Türkmen Aydınları Toplantıları 2: Türkmen Stratejisi Üzerine Düşünceler - 18 Nisan 2009

"Türkmen Stratejisi Üzerine Düşünceler" konulu toplantının ana konuşmacısı Kerkük Vakfı Genel Sekreteri Prof. Dr. Suphi Saatçi olmuştur. Saatçi, Mart ayında Irak'ta düzenlenen parlamento seçimleri öncesinde

Kerkük, Kasım 2012

Türkmenlerin izleyeceği yol haritası, stratejileri ve Türkmenlerin Irak siyasetinde başarılı olabilmeleri için yapılması gerekenler konusunda önemli bilgiler vermiştir.

Türkmen Aydınları Toplantıları 3: İşgalden Günümüze Telafer - 13 Haziran 2009

ORSAM, Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği Genel Merkezi ve Kerkük Vakfı tarafından ortaklaşa "İşgalden Günümüze Telafer" konulu bir toplantı düzenlenmiştir. ORSAM Danışmanı Habib Hürmüzlü'nün oturma yöneticisi, ORSAM Ortadoğu Danışmanı Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen ve Irak Türkmen toplumunun

Kerkük, 2010

tanınmış isimlerinden Dr. Ahmet Telaferli'nin konuşmacı olarak yer aldığı toplantıda Telafer'in siyasi, ekonomik ve sosyal durumunun yanı sıra Irak ve Ortadoğu jeopolitiğindeki önemi ele alınmıştır.

Türkmen Aydınları Toplantıları 4: Türkmen Basının Sorunları - 10 Ekim 2009

"Türkmen Basını" konusunda Irak Türkmen Basın Konseyi Başkanı Kemal Beyatlı bir sunum gerçekleştirmiştir.

Türkmen Aydınları Toplantıları 5: Türkiye'deki Irak Türkmen Derneklerinin Türkmen Davasındaki Rolü ve Güncel Sorunları - 14 Kasım 2009

Toplantının ana konusu olan "Türkiye'deki Iraklı Türkmen Derneklerinin Türkmen Davasındaki Rolü ve Güncel Sorunları" hakkında, Türkiye'deki Türkmen derneklerinin başkan ve temsilcileri bilgilendirici birer sunuş yapmıştır. Toplantı sonucunda Irak Türkmen Dernekleri Federasyonu'nun kurulması konusunda prensip anlaşmasına varılmıştır. Böylece Türkmenlerin tek ses olarak hareket etmesine katkı sağlanmıştır.

Türkmen Aydınları Toplantıları 6: Irak Seçim Yasası ve Türkmenler - 26 Aralık 2009

Oturum başkanlığını ORSAM Danışmanı Habib Hürmüzlü'nün yaptığı konferansa konuşmacı olarak Irak Danıştay eski Başkanı Dr. İsmet Abdülmecit, ORSAM Ortadoğu Danışmanı Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen ve ORSAM Ortadoğu Uzmanı Bilgay Duman katılmıştır.

11 Şubat 2009'da "Irak Yerel Seçimi Sonuçları ve Irak'ın Geleceğine İlişkin Beklentiler" konulu bir panel düzenlenmiştir. Panelde yerel seçimlerin Irak üzerindeki etkileri tartışılırken, Irak Türkmenlerinin yerel seçimlerdeki stratejisi ve aldıkları oy değerlendirilerek, yerel seçimlerin Irak'ta Türkmenleri ne yönde etkileyeceği ve

gelecek seçimlerde nasıl davranılması gerektiği tartışılmıştır.

Irak Cumhurbaşkanlığı Divanı'nın Türkmenlerden Sorumlu Danışmanı Dr. Muzaffer Arslan, 4 Mart 2009'da ORSAM'ı ziyaret etmiştir. ORSAM ekibiyle Irak'taki son gelişmelerin değerlendirildiği bir toplantı yapan Arslan'ın ziyaretinde, Irak Türkmenlerinin siyasi stratejileri ve Irak siyasetindeki rollerine ilişkin olarak ORSAM ekibiyle kapsamlı bir görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Irak İslami Yüksek Konseyi Milletvekili ve Meclis Siyasi İlişkiler Komisyonu Başkanı Rıza Cevad Taki ile 3 Nisan 2009'da ORSAM'da bir toplantı düzenlenmiştir. Taki toplantıda, Türkiye'nin Irak politikasıyla ilgili düşüncelerini paylaşarak Iraklıların Türkiye'den beklentileri aktarmış ve bazı soruları yanıtlamıştır. Taki başta Kerkük meselesi olmak üzere Irak Türkmenleriyle ilgili çeşitli soruları da cevaplamıştır.

ORSAM'da 20 Mayıs 2009'da, "**Türkiye'nin Irak Politikasının Öncelikleri Ne Olmalıdır?**" sorusuna yanıt aranan bir beyin fırtınası düzenlenmiştir. Toplantıya çeşitli üniversitelerden akademisyenler, düşünce kuruluşlarından araştırmacılar ve ORSAM uzmanları katılmıştır. Türkiye'nin Irak politikasının güvenlik, siyasi ve ekonomik boyutlarına ilişkin görüşlerin dile getirildiği toplantıda, Irak'ta ve ABD politikalarında son yıllarda yaşanan hızlı değişimlerin sonuçları da tartışılmıştır.

28 Mayıs 2009'da Ankara'da ORSAM tarafından, "**İşgalden Günümüze Telafer**" konulu bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıda Telafer'in önemi, sosyo-ekonomik yapısı, Telafer'de yaşayan Türkmenlerin durumu tartışılmıştır.

ORSAM tarafından "Jeopolitik Tartışmalar" adı altında düzenlenen seri toplantıların altıncısı olan "**Türkiye'nin Irak'ın Kuzeyi ile İlişkileri, Gelişmeler ve Sonuçları**" başlığı altında 14 Ekim 2009 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Toplantının sonuç bildirisinde Irak Türkmenlerinin durumuna ilişkin maddelere de yer verilmiştir.

ORSAM'ın uluslararası düzeyde gerçekleştirdiği sempozyumlardan ilki, Hatay Valiliği, T.C. Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM), Antakya Belediye Başkanlığı, Mustafa Kemal Üniversitesi ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurumu (DEİK) İşbirliği ile 3-5 Kasım 2009 tarihleri arasında "**Türkiye-Ortadoğu: Uluslararası Dostluk ve İşbirliği Sempozyumu**" başlığıyla Antakya-Hatay'da, düzenlenmiştir.

ORSAM ve TEPAV ortaklaşa, Irak İslam Yüksek Konseyi Başkanı Ammar El Hekim bir toplantı düzenlemiştir. El Hekim, 19 Kasım 2009 tarihinde gerçekleşen toplantıda, "**Genel Seçimlere Doğru Irak ve Türkiye-Irak İlişki-**

leri” konulu bir konuşma yapmıştır. El Hekim konuşmasında, ABD sonrası Irak’ta güvenlik, İran ile ilişkiler, Kerkük ve Türkmenler hakkındaki görüşlerini de aktarmıştır.

Duhok Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi olan ve Modern Türkiye Tarihi dersleri veren Yrd. Doç. Dr. Bayar Mustafa Doski, 28 Aralık 2009 tarihinde ORSAM’ı ziyaret etmiş ve Türkiye’deki siyasi gelişmeler, Türkiye ile Irak Kürtleri arasındaki ilişkiler ve Kürt Bölgesinin durumu ile Irak Türkmenleri hakkında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

2010

Türkmen Aydınları Toplantıları 7: Irak Seçim Yasası ve Türkmenler-2 - 30 Ocak 2010

Toplantıda Türkmenlerin en büyük siyasi kuruluşu olan ve 6 milletvekili kazanan Irak Türkmen Cephesi’nin artı ve eksileri değerlendirilmiştir.

Türkmen Aydınları Toplantıları 8: Seçim Sonuçları ve Türkmenler - 27 Mart 2010

Toplantıda Irak’taki seçim sonuçları ışığında Irak’ta Türkmenlerin durumu tartışılmıştır.

Türkmen Aydınları Toplantıları 9: Türkiye’deki Türkmen Vakıfları - 8 Mayıs 2010

Türkmen Aydınları Toplantılarının dokuzuncusu 8 Mayıs 2010’da gerçekleştirilmiştir. Dokuzuncu toplantıda Türkiye’deki Irak Türkmen vakıflarının durumu tartışılmıştır.

Türkmen Aydınları Toplantıları 10: Irak’ta Nüfus Sayımı ve Türkmenler - 25 Eylül 2010

Selahaddin, Tuzhurmatu, Yengice 2012

Toplantıda Irak'ta yapılması planlanan nüfus sayımı ve Türkmenlerin durumu tartışılmış ve Irak Türkmenlerinin izlemesi gereken stratejiler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Türkmen Aydınlar Toplantıları 11: Türkmenlerin Bir Hedefi Var mı ve Ne Olmalıdır? - 25 Aralık 2010

Türkmen halkının hedeflerinin tartışıldığı toplantıya konuşmacı olarak Türkmen sivil toplum örgütlerinden temsilciler iştirak etmiştir.

Türkiye'nin Bağdat Büyükelçisi Murat Özçelik ile ORSAM'da bir toplantı düzenlenmiştir. 6 Ocak 2010 tarihinde ORSAM'da gerçekleşen toplantıda Sayın Özçelik ile Türkiye'nin Ortadoğu politikası, Irak genel seçimleri öncesi durum ve Irak Türkmenlerinin durumu ele alınmıştır.

ORSAM'ın "Jeopolitik Toplantılar" serisi olarak düzenlediği toplantıların onuncusu 25 Şubat 2010'da "**Türkiye-İrak Eksenindeki Gelişmeler: Seçime Doğru Irak**" başlığı altında yapılmıştır. Toplantıda Irak'ta 7 Mart 2010'da yapılan seçimler öncesinde siyasi denge üzerinde durulmuş ve Irak Türkmenlerinin bu denge içerisinde nasıl yer aldığı tartışılmıştır.

14 Nisan 2010'da Irak Türkmen Cephesi (ITC) ve ORSAM tarafından ITC temsilcilerinin ve ORSAM uzmanlarının katılımıyla "**İrak Seçimleri, Türkmenler ve ITC'nin Durumu**" konulu ortak bir toplantı düzenlenmiştir. Yapılan toplantıda ITC'nin seçim performansı değerlendirilerek, yapılan yanlış ve doğrular ele alınmış, gelecekte yapılacak seçimler için nasıl bir strateji çizilmesi gerektiği konuşulmuştur.

9 Nisan 2010 tarihinde Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Irak Özel Temsilcisi Ad Melkert'in konuşmacı olarak katıldığı "**Genel Seçimler Sonrası Irak**" başlıklı bir toplantı düzenlenmiş ve toplantıda Irak Türkmenleri ve Kerkük de konuşulmuştur.

27 Nisan 2010'da ORSAM tarafından, genel seçimlerin galibi olan Irakiye Listesi Başkanı İyad Allavi'nin katılımıyla "**Seçim Sonrası Irak**" konulu bir toplantı düzenlenmiştir. Irak'taki siyasi gelişmelerin konuşulduğu toplantıda, Irak'ta Türkmenlerin durumu da değerlendirilmiştir.

ORSAM, T.C. Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM) ve Irak Ankara Büyükelçiliği Kültür Ataşeliği işbirliğiyle 9 - 10 Haziran 2010 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "**Türkiye ve Irak İlişkileri Tarihi ve Geleceğe Yönelik Açılımlar**" başlıklı uluslararası sempozyumda Türkiye'den ve Irak'tan çok sayıda akademisyen, uzman ve stratejist sunum yapmıştır. Ayrıca sempozyumda Türkiye-İrak ilişkilerinde Irak Türkmenlerinin rolü değerlendirilmiştir.

Irak İslam Yüksek Konseyi Başkanı Seyid Ammar El-Hekim, 11 Ekim 2010'da ORSAM'ın konuğu olmuştur. ORSAM'ın Ankara Rixos Hotel'de düzenlediği programda bir konuşma yapan El-Hekim, ağırlıklı olarak Irak'taki hükümet kurma sürecini değerlendirmiştir. El-Hekim ayrıca, ertelenen nüfus sayımı, Türkiye'nin Irak'ın istikrarına katkıları, Irak petrolünün durumu, Irak Türkmenleri ve Kerkük'ün statüsü konularındaki fikirlerini de paylaşmıştır.

12 Ekim 2010'da Irak'taki ABD Askeri Kuvvetleri Komutan Yardımcısı ve Irak NATO Eğitim Misyonu Komutanı Korgeneral Michael D. Barbero, ORSAM'ın organize ettiği yuvarlak masa toplantısında "**İrak'ta NATO ve Türkiye'nin Rolü: 2011 ve Sonrası**" başlıklı bir konuşma gerçekleştirmiştir.

8 Aralık 2010'da Galatasaray Üniversitesi'nde "**İrak Mültecilerinin Dünü, Bugünü ve Yarını**" başlıklı toplantı

Irak heyeti ORSAM ziyareti, Cumhurbaşkanlığı, 2011

düzenlenmiştir. Toplantıda Iraklı mültecilerin durumu, Irak'taki siyasal dengeler, Türkiye'ye yönelik Irak Türkmenlerinin göçü ve Türkiye'deki Irak Türkmenleri varlığı üzerine sunum yapılmıştır

Jeopolitik Toplantılar dizisinin on altıncısı 29 Aralık 2010'da ORSAM Konferans Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. Toplantıda “**Yeni Irak Hükümetinin Irak'ın Geleceği ve Türkiye Açısından Etkileri**” ele alınmış, bu kapsamda Türkmenlerin durumu da konuşulmuştur.

2011

Türkmen Aydınlar Toplantıları 12: Türkmenleri Hedefleri Üzerine Düşünceler - 5 Mart 2011

“**Türkmenlerin Hedefleri Üzerine Düşünceler**” konulu toplantıya özellikle Türkiye'de eğitim alan öğrencilerin katılımı dikkat çekmiştir.

Türkmen Aydınlar Toplantıları 13: Türkmen Ekonomisi Hakkında Düşünceler - 24 Eylül 2011

Toplantıda Irak'ta Türkmen ekonomisinin durumu değerlendirilmiştir.

Türkmen Aydınları Toplantıları 14: Türkmen Müziğinin Toplumdaki Yeri - 22 Ekim 2011

Toplantıda Türkmen müziğinin gelişimi ve Irak'ta Türkmen müziğinin yeri tartışılmıştır.

ORSAM, 18 Mayıs 2011 Çarşamba günü Irak Vilayetlerden Sorumlu Devlet Bakanı Dr. Turhan Müftü, Bağdat Valisi Salah Abdülrezzak ve Divaniye Valisi Salim Hüseyin

Alvan'ı ağırlamış ve Iraklı konuklar “**Irak'ta Yerel Yönetimlerin Sorunları ve Türkiye ile İşbirliği Olanakları**” konulu bir konferans vermiştir.

ORSAM ve Atılım Üniversitesi İşletme Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü işbirliğiyle 23 Mayıs 2011 Pazartesi günü Atılım Üniversitesi'nde “**Ortadoğu'da Son Gelişmeler ve Musul-Kerkük Sorunu**” konulu bir panel düzenlenmiştir.

17 Mayıs 2011 Salı günü ORSAM bünyesinde “**Türkmen Siyasi Hareketinde Son Durum ve Irak Türkmen Cephesindeki Değişim**” konulu bir yuvarlak masa toplantısı yapılmıştır.

Türkmen, Şebek ve Kakailerden oluşan Iraklı Bektaşilerin Türkiye ziyaretleri kapsamında, ORSAM bünyesinde 19 Ağustos 2011 Cuma günü bir yuvarlak masa toplantısı düzenlenmiştir. Iraklı Bektaşilerle yapılan toplantıda Irak Bektaşiliğinin durumu, Irak Bektaşilerinin sorunlarının ve bu sorunların giderilebilmesi için uygulanabilecek çözüm önerileri üzerinde konuşulurken, Irak'taki mevcut durum hakkında da genel bir değerlendirme yapılmıştır.

25 Ağustos 2011 Perşembe günü Irak Türkmenlerinin Diyalı Milletvekili Hasan Özmen, ORSAM'ı ziyaret etmiştir. Toplantıda fikir teatisinde bulunulurken, özellikle Irak'taki Türkmen siyasetindeki son gelişmeler, Irak'taki mevcut siyasi ve güvenlik durumu, Kerkük ve Diyalı'daki gelişmeler ve Irak'ın devlet sistemi üzerindeki tartışmalar üzerinde konuşulmuştur.

2012**Türkmen Aydınları Toplantıları 15: Türkiye’de Yaşayan Türkmenler Arasında Toplumsal Dayanışma**

Toplantıda Türkiye’de yaşayan Türkmenler arasındaki iletişim ve toplumsal dayanışma ele alınmıştır.

7 Aralık 2012 Cuma günü “**Irak’ta Son Gelişmeler ve Türkmenlerin Durumu**” başlıklı bir toplantı düzenlenmiştir.

2. RAPORLAR

ORSAM’da Türkmenler hakkında 2009’da 3, 2010’da 5, 2011’de 7, 2012’de 4, 2013’te 3 olmak üzere toplam 22 rapor yazılmıştır. Bu raporlara ilişkin detaylar aşağıda verilmiştir.

2009**Irak’ın Kilit Noktası Telafer - Mayıs 2009**

Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, ORSAM Ortadoğu Danışmanı

Bu rapor, 2003’ten sonra ABD operasyonlarıyla gündeme gelen Irak’taki en büyük Türkmen yerleşimi sayılabilecek Musul’un ilçesi olan ve Ortadoğu’nun en büyük ilçelerinden biri olan Telafer’e ilişkin olarak hazırlanmıştır. Rapor 3 dilde (Türkçe, Arapça, İngilizce) basılmıştır.

Tuzhurmatu Türkmenleri: Bir Başarı Hikâyesi - Kasım 2009

Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, ORSAM Ortadoğu Danışmanı

Bu rapor, Irak’ın Selahattin vilayetine bağlı Türkmen ilçesi Tuzhurmatu’da yaşayan Türkmenlerin durumuna ilişkin hazırlanmıştır. Raporunda Tuzhurmatu’nun stratejik önemi, idari ve sosyal yapısı, Tuzhurmatu’da yaşayan Türkmenlerin çoğunlukta olduğu belli başlı yerler ve sosyal yapılar, ekonomik yapı, güvenlik ve siyasi durum ele alınmıştır. Rapor 3 dilde (Türkçe, Arapça, İngilizce) basılmıştır.

Unutulmuş Türkmen Diyarı: Diyala**The Forgotten Turkmen Land: Diyala - Aralık 2009**

Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, ORSAM Ortadoğu Danışmanı

Bu rapor, aslında çok sayıda Iraklı Türkmen’in yaşadığı, ancak geçmiş rejimin politikaları, 2003’ten sonra da terör olayları ve bazı grupların baskıları nedeniyle potansiyelini ortaya koyamayan Diyala’daki Türkmenlerin durumuna ilişkin olarak yayınlanmıştır. Rapor 3 dilde (Türkçe, Arapça, İngilizce) basılmıştır.

2010**Seçim Öncesi Irak’ta Siyasal Durum ve Seçime İlişkin Beklentiler - Şubat 2010**

Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, ORSAM Ortadoğu Danışmanı

Bu raporda, Irak’taki siyasal denge ortaya konmuş, seçimlere katılan grupların gösterecekleri performans değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Irak’taki bütün etnik ve dini gruplara yönelik yapılan tahminler doğrultusunda Irak Türkmenlerine ilişkin bir bölüm de hazırlanmıştır.

ORSAM Heyetinin 7 Mart 2010 Irak Parlamento Seçimlerine İlişkin Gözlem Raporu - Mart 2010

7 Mart 2010’da Irak’ta yapılan seçimlere Birleşmiş Milletler bünyesinde uluslararası gözlemci olarak katılan 8 kişilik ORSAM ekibi tarafından hazırlanan raporda, gözlem yapılan Bağdat, Kerkük, Musul, Erbil, Diyala ve Wasit illerindeki durum hakkında bilgiler verilmiştir.

Mart 2010 Irak Parlamento Seçim Sonuçlarının ve Yeni Siyasal Denklemin Değerlendirilmesi - Nisan 2010

Yrd. Doç. Dr. Veysel Ayhan, ORSAM Ortadoğu Danışmanı; Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, ORSAM Ortadoğu Danışmanı; Yrd. Doç. Dr. Kürşad Turan, ORSAM Ortadoğu Danışmanı; Oytun Orhan, ORSAM Ortadoğu Uzmanı; Bilgay Duman, ORSAM Ortadoğu Uzmanı

14 Nisan 2010’da yayınlanan bu rapor, seçim sonuçlarının Irak’taki rakamsal değerlendirilmesi yapılmış ve bu değerlendirmenin Irak’taki genel siyasete etkisi tartışılmıştır. Irak’taki tüm grupların seçim performansı ele alınırken, özel bir başlık altında Türkmenlerin seçime katılım süreci ve Türkmenlerin aldığı oy da değerlendirilmiştir. Ayrıca spesifik olarak Irak Türkmenlerinin en fazla milletvekili çıkarttığı vilayet olan Musul’daki durum da incelenmiş ve sonuçların Türkmenlere etkisi ortaya konmuştur.

Türkiye’ye Yönelik Türkmen Göçü ve Türkiye’deki Türkmen Varlığı - Eylül 2010

Bilgay Duman, ORSAM Ortadoğu Uzmanı

Raporda Türkiye yönelik Irak Türkmenleri göçünün sebepleri ve sonuçları irdelenirken, Türkiye’deki Irak Türkmenleri varlığı ekonomik, sosyal ve siyasi boyutla tanımlanmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda raporda Türkiye’de kurulan Irak Türkmenlerine ait dernek, vakıf ve medya kuruluşları hakkında bilgilere yer verilirken, Iraklı Türkmenlerle ilgili kitap, gazete, dergi ve internet siteleri hakkında tanıtıcı bilgiler sunulmaktadır.

Irak’tan İrağa: 2003 Sonrası Irak’tan Komşu Ülkelere ve Türkiye’ye Yönelik Göçler - Kasım 2010

Dr. Didem Danış, ORSAM Ortadoğu Danışmanı

Raporda dönemsel olarak Irak’tan yurt dışına göç irdelenerek, özellikle 2003’ten sonra Irak’tan göçün hacmi, boyutları ve geçiş yolları, Türkiye’nin durumu, Iraklı mültecilerin sıkıntıları anlatılmaya çalışılmış ve Irak’a geri dönüşün olup olmayacağına ilişkin faktörler değer-

ORSAM Ortadoğu ve Avrasya Yaz Okulu, Trabzon, Temmuz 2012

lendirilmiştir. Aynı zamanda raporda Türkiye’de Iraklı göçmenlerle ilgili kuruluşların bilgilerine de yer verilmiştir.

2011

Turkmen In Iraq And Their Flight: A Demographic Question (Irak’taki Türkmenler ve Göçleri: Bir Demografik Sorunu) - Ocak 2011

Prof. Dr. İbrahim Sirkeci

Bu rapor, İngiltere’deki Demography and Marketing Regent’s College’da öğretim görevlisi olan ve göç çalışmalarlarıyla uluslararası alanda önemli bir yer edinmiş Prof. Dr. İbrahim Sirkeci tarafından hazırlanmıştır. Raporda 2003 sonrasında Irak’ta Türkmenlerin sorunlarına değinen Sirkeci, bu sorunları Irak’taki göç olgusuyla birlikte değerlendirmiştir. Ayrıca Kerkük sorununu da inceleyen Sirkeci, Irak’tan Türkmen göçünü bütün yönleriyle ele almıştır.

Kerkük’te Mülk Anlaşmazlıkları: Saha Araştırmasına Dayalı Bir Çalışma - Mart 2011

Nebahat Tanriverdi O, ORSAM Ortadoğu Uzman Yardımcısı; Sercan Doğan, ORSAM Ortadoğu Uzman Yardımcısı

Bu rapor, Kerkük’teki statü sorunun çözülmesinde belki de en büyük engeli teşkil eden Kerkük’teki mülk anlaşmazlıklarını ele almaktadır. Bu raporda, Kerkük’teki mülk anlaşmazlıklarına neden olan tarihsel süreci ortaya koymakla birlikte, 2003 sonrası Kerkük’teki mülk anlaşmazlıklarına ilişkin durum incelenmektedir.

Irak’ta Türkmen Varlığı - Mart 2011

Bilgay Duman, ORSAM Ortadoğu Uzmanı

Rapor, Irak’ın kurucu unsurlarından biri olan Türkmenlerin geçmişten günümüze kadarki durumunu ele alan spesifik bir çalışma olarak göze çarpmaktadır. Irak’taki Türkmen varlığını sadece nüfus ve toplumsal boyutu ile değil, Türkmen kurum ve kuruluşlarını da inceleyerek ortaya koymuştur.

Irak’ta Türkmen Basını - Mart 2011

Dr. Nusret Merdan

Türkmen basın hayatını altı farklı süreç halinde değerlendiren Merdan, Osmanlı Devleti, İngiliz işgali, Krallık, Cumhuriyet, Bağdat ve 2003 sonrası Türkmen basınına incelemiştir.

ORSAM Söyleşileri-2 Irak Türkmenleri-1 - Mayıs 2011

2011 yılına kadar ORSAM uzmanları tarafından Türkiye’de ve Irak’ta, Türkmen toplumunun önde gelen

142 siyasetçi, bürokrat, sivil toplum kuruluşu temsilcisi, akademisyen, medya mensubu ve öğretmenle gerçekleştirilen söyleşilerin toplu olarak sunulduğu bir rapor olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu açıdan farklı alanlardaki Iraklı Türkmenlerin görüşlerinin yansıtılması açısından farklı bir çalışmadır.

Geçmişten Günümüze Irak Türkmen Cephesi'nin Yapısı ve İdari Durumu - Kasım 2011

Bilgay Duman, ORSAM Ortadoğu Uzmanı

Bu rapor, Irak'ta yaşayan Türkmenlerin en örgütlü, yaygın ve yüksek temsil kapasitesine sahip siyasi kuruluşu olan Irak Türkmen Cephesi'nin yapısını ve idari durumunu, Türkmen siyasi hareketinin geçmişini de ele alarak analiz etmektedir.

Irak'ta Bektaşiler (Türkmenler-Şebekler-Kakailer) - Kasım 2011

Bilgay Duman, ORSAM Ortadoğu Uzmanı

Bu rapor, Irak'taki Bektaşiler konusunda yapılmış ilk çalışmalardan biri olma özelliğini taşımaktadır. Irak'taki Bektaşiliğin kökenleri ve tarihi sürecinin de ele alındığı raporda Irak'ta yaşayan Bektaşi toplulukları incelenmiştir.

2012

Irak Hangi Şartlarda, Nasıl Parçalanabilir? En Kötüye Hazırlıklı Olmak - Ocak 2012

Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, ORSAM Ortadoğu Danışmanı

Raporda Irak'ın geleceği, ülkedeki mevcut gelişmeler ve ülkenin sosyo politik siyasal yapısını çerçevesinde ele alınmaya çalışılmıştır. Raporda Kerkük ve Türkmenlerin durumu üzerine de analizler yapılmıştır.

Musul'a Yatırım Geleceğe Yatırım Demektir - Mayıs 2012

Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, ORSAM Ortadoğu Danışmanı

Raporda Türkmenlerin yoğun olarak yaşadığı Musul'a ilişkin temel bilgiler verilmekle birlikte Musul'daki yatırım olanakları, yatırım kolaylıklarına ilişkin bilgiler ve Musul'a ilişkin bazı önemli istatistikler yer almaktadır.

Musul'da Yerel Siyaset ve Irak Siyasetinde Yeni Dinamikler (Saha Çalışması) - Mayıs 2012

Hasan Kanbolat, ORSAM Başkanı; Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, ORSAM Ortadoğu Danışmanı ve Bilgay Duman, ORSAM Ortadoğu Uzmanı

Raporda, Nisan 2012'de Musul'da yapılan saha çalışması doğrultusunda Musul'daki yerel siyasete ilişkin dinamikler verilmiş ve bu dinamiklerin Irak'taki genel siyaseti nasıl etkileyeceğine yönelik analizler yapılmış-

tir. Irak siyaseti ve Türkmenler açısından son derece kritik bir öneme sahip Musul'daki ihtilaflı bölgelere ilişkin tespitler ortaya konmuştur. Ayrıca raporda Musul yerel siyaseti ve Irak iç siyasetinde Türkmenlerin durumu değerlendirilmiştir.

Irak'ta Türkmen Eğitimi'nin Durumu - Aralık 2012

Oytun Orhan, ORSAM Ortadoğu Uzmanı; Dr. Seyfi Kılıç, ORSAM Su Araştırmaları Programı Uzmanı; Bilgay Duman, ORSAM Ortadoğu Uzmanı ve Nebahat Yaşar, ORSAM Ortadoğu Uzman Yardımcısı

Çalışmada Irak'taki eğitim sistemi ortaya konarak, Irak merkezi hükümeti ve Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'ne (IKBY) bağlı Türkmen eğitiminin durumu ele alınmıştır. Türkmen eğitiminin sorunları ortaya konarak çözüm önerileri sunulmuştur.

2013

2010 Yılı Irak Söyleşileri (Türkmenler - I - II - III) - Ekim 2013

ORSAM uzmanları tarafından Türkiye'de ve Irak'ta, Türkmen toplumunun önde gelen siyasetçi, bürokrat, sivil toplum kuruluşu temsilcisi, akademisyen, medya mensubu ve öğretmenle gerçekleştirilen söyleşilerin toplu olarak sunulduğu bir rapor olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu rapor üç bölüm halinde sunulmuştur.

3. ORSAM'IN TÜRKÇE VE İNGİLİZCE İNTERNET SAYFALARINDA YAYINLANMIŞ İRAK TÜRKMENLERİ ÇALIŞMALARI

ORSAM Türkçe İnternet Sayfalarında Yayınlanan Makalelerin Dökümü

ORSAM'ın Türkçe internet sitesinde 2009'da 20, 2010'da 11, 2011'de 22, 2012'de 20 ve 2013'te 14 olmak üzere 88 makale ve analiz yayınlanmıştır.

2009

"Barack Obama Dönemi ve Türkmenler", Dr. Mustafa Ziya, Ocak 2009.

"Irak'taki İl Meclisleri Seçimlerinin Analizi ve Türkmenler", Habib Hürmüzlü.

"Irak Anayasası ve Türkmenler", Dr. İsmet Abdülmecit Bekir, Mart 2009.

"Telafer Neden İl Olmalı?", Ziyat Köprülü, 17 Nisan 2009.

"Unutulmuşluğun Karanlığından Umudun Aydınlığına Uzanan Bir Türkmen Kenti: Telafer", Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, Mayıs 2009.

"Türkmen Şehri Telafer ve Yabancı İşgaline Karşı Irak'ta İlk Ayaklanma", Habib Hürmüzlü, Mayıs 2009.

Kerkük, Kasım 2010

“ABD Güçlerinin 2004-2005 Telafer Operasyonları ve Bıraktığı İzler”, Bilgay Duman, Mayıs 2009.

“Telafer Bir Kırılma Noktası mı?”, Dr. Mustafa Ziya, Mayıs 2009.

“Tazehurmatu Saldırısı, Kerkük’ün Geleceği ve Türkmen Toplumu”, Burak Bilgehan Özpek, 22 Haziran 2009.

“Irak’taki Son Gelişmeler Işığında Tazehurmatu Katliamı’nın Nedenleri ve Sonuçları”, Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, Haziran 2009.

“Telafer’de Gerçekleşen İntihar Saldırısı Nasıl Okunmalı?”, Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, 9 Temmuz 2009.

“Irak’ta Kadınların Durumu ve Siyaset: Türkmen Kadınları Örneği”, Bilgay Duman, Temmuz 2009.

“Irak’ın Siyasal Süreçleri ve Türkmenler”, Dr. Hicran Kazancı, Temmuz 2009.

“Telafer’de Toplumsal ve Ekonomik Yaşam”, Ziya Telaferli, 20 Temmuz 2009.

“Irak’ta Türkmen Varlığına Yönelik Yeni Bir Saldırı: Tazehurmatu Katliamı”, Hasan Kanbolat, Temmuz 2009.

“Irak’ta Türkmenlere Yönelik Son Saldırıları”, Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, Temmuz 2009.

Irak Türkmen Boyları, Oymakları ve Yerleşme Bölgeleri (Kitap İncelemesi), Uğur Çil, Eylül 2009.

“Irak Türklerine Yönelik Saldırıların Son Halkası”, ORSAM Bakış, 22 Kasım 2009.

“Irak’ın Kuzeyindeki Türkmenlerin Siyasal Durumları: Saha Çalışmasına Dayalı Bir Analiz”, Bilgay Duman, Aralık 2009.

“Yorgun Ülke Irak: Musul, Telafer, Kerkük, Tuzhurmatu, Bağdat Gözlemleri”, Oytun Orhan, Aralık 2009.

2010

“Irak Parlamento Seçimlerinde Musul: Gözlemler ve Değerlendirmeler”, Oytun Orhan, Nisan 2010.

“2003 Sonrası Irak Siyasetinde Türkmenler ve 2010 Seçimleri”, Bilgay Duman, Nisan 2010.

“15. Yılında Irak Türkmen Cephesi”, Bilgay Duman, 24 Nisan 2010.

“18 Haziran 2010 Tuzhurmatu Saldırısı ve Düşündürdükleri”, Bilgay Duman, 21 Haziran 2010.

“Türkmenlere Yönelik Saldırıları Sürüyor”, Bilgay Duman, 26 Temmuz 2010.

Kerkük, Kasım 2012

“Iraklı Bektaşiler Hacı Bektaş Şenliklerinde”, Hasan Kanbolat, 10 Ağustos 2010.

“Irak’ta Artan Şiddet Olayları ve Türkmenlerin Durumu”, 31 Ağustos 2010.

“Bir Türkmen Perspektifi: Amerika’nın Irak Projesi”, Cengiz Eroğlu, Kasım 2010.

“Türkmenler Irak’ta Siyasete Isınıyor”, Bilgay Duman, 2 Aralık 2010.

“Altın Hızma’ Değerinde Bir ‘Mülayim’: Abdurrahman Kızılay”, 14 Aralık 2010.

“Bir Türkmen Perspektifi: Amerika’nın Irak Projesi”, Cengiz Eroğlu, Kasım 2010.

2011

“2003 Sonrası Irak Siyasetinde Türkmenler ve Yeni Hükümette Türkmenlerin Durumu”, Bilgay Duman, 22 Ocak 2011.

“Kerkük’te Dikkatten Kaçanlar ve Son Patlamaların Düşündürdükleri”, Bilgay Duman, 10 Şubat 2011.

“Türkiye’den Irak’a Uzanan Birlik Köprüsü: Telafer”, Bilgay Duman, 03 Mart 2011.

“Başbakan Erdoğan’ın Irak Ziyareti’nin Ardından”, Bilgay Duman, 01 Nisan 2011.

“Kerkük’te Sular Durulmuyor”, Bilgay Duman, 27 Nisan 2011.

“Irak’ta Türkmen Siyaseti Çağ Atlıyor”, Bilgay Duman, 11 Mayıs 2011.

“Irak Türkmen Cephesi Başkanı Erşat Salihî’ye Yapılan Saldırının Analizi”, Bilgay Duman, 16 Mayıs 2011.

Kerkük’teki Siyasi Denklem ve Son Şiddet Olaylarının Analizi, Bilgay Duman, 23 Mayıs 2011.

“Erbil’deki İkinci Irak Çalıştayından İzlenimler”, Doç. Dr. Veysel Ayhan, 29 Mayıs 2011.

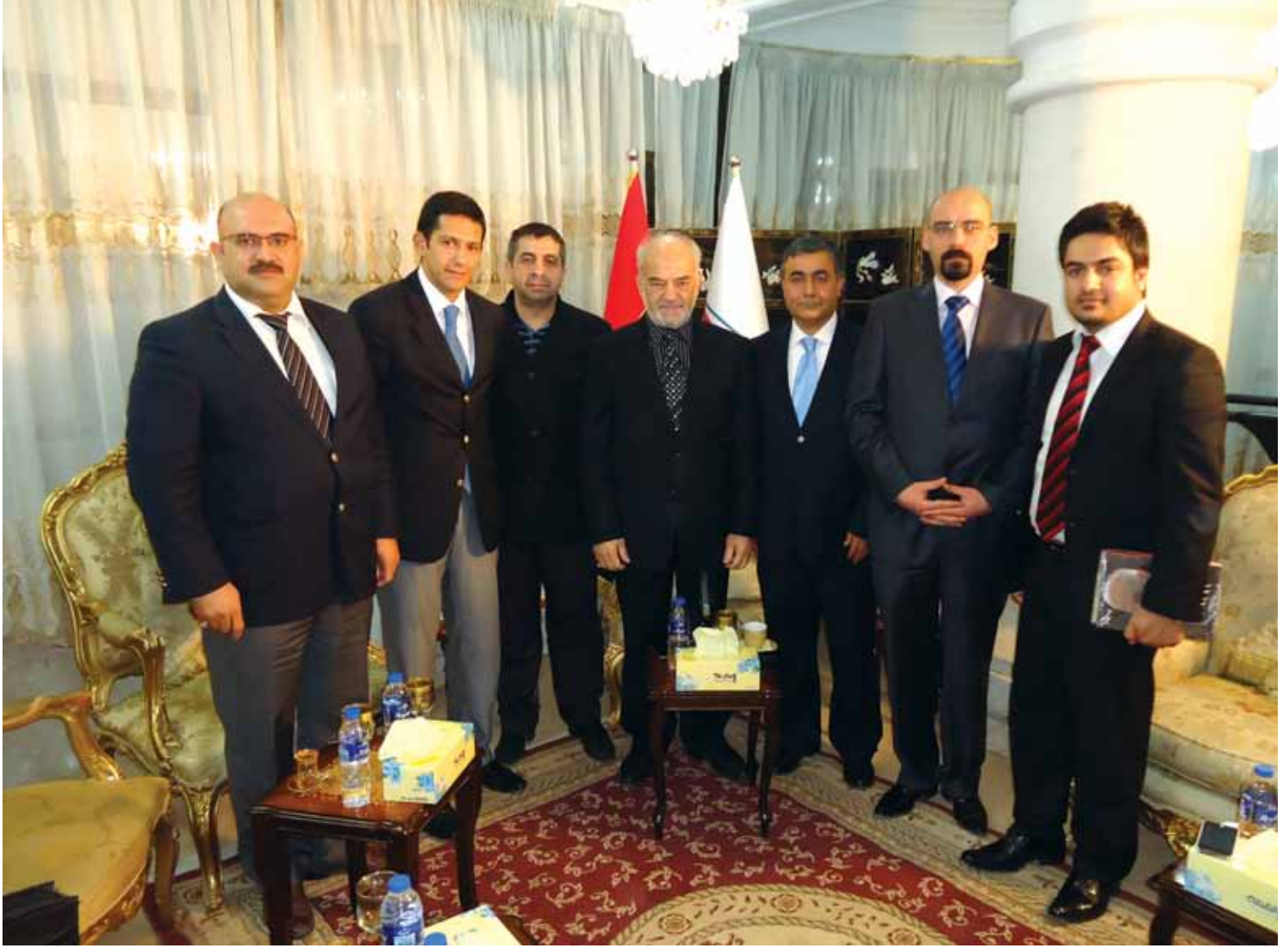
“Irak’ta Türkmenlere Yönelik Şiddet Neden Tırmanıyor”, Hasan Kanbolat, 29 Mayıs 2011.

“Kerkük ve Askeri Üsler Sorunu Işığında Irak’taki ABD Varlığı Tartışmaları”, Bilgay Duman, 07 Haziran 2011.

“Irak Dışişleri Bakanlığı’nın Tutumu ve Türkmenler”, Bilgay Duman, 08 Haziran 2011.

“Kerkük’te Siyaset Yeniden Isınıyor”, Bilgay Duman, 13 Haziran 2011.

Irak Eski Başbakanı İbrahim El Caferi'ye Bağdat'da ofisinde ziyaret, Aralık 2011

“Musul Gezisi: Notlar ve Gözlemler”, Prof. Dr. Ramazan Koç, 12 Temmuz 2011.

“14 Temmuz 1959 Kerkük Katliamı ve Düşündürdükleri”, Bilgay Duman, 14 Temmuz 2011.

Irak'ta Türkmen Siyaseti Yükseliyor, Bilgay Duman, 01 Ağustos 2011.

“İhtilafı” Bölgelerden “Koparılmış” Bölgelere”, Bilgay Duman, 03 Ekim 2011.

“Kerkük'te Şiddet Hız Kesmiyor”, Bilgay Duman, 03 Ekim 2011.

“Irak'ta Bayrak Krizi, İhtilafı Bölgeler Sorunu Ve Türkmenlerin Geleceği”, Bilgay Duman, 18 Ekim 2011.

“Kerkük'te Türkmenlere Yönelik Saldırıları ve Düşündürdükleri”, Bilgay Duman, 19 Ekim 2011.

Irak Türkmen Cephesi Başkanı Erşat Salihî'nin Türkiye Ziyareti”, Bilgay Duman, 21 Kasım 2011.

“Irak'ta Parçalanmaya Doğru Adım Adım”, Çetiner Çetin, 26 Aralık 2011.

2012

“Irak Hangi Şartlarda, Nasıl Parçalanabilir?: En Kötüye Hazırlıklı Olmak”, Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, 11 Ocak 2012.

“Irak'ta 2012 Bütçesi ve Türkmenler”, Bilgay Duman, 2 Mart 2012.

“Irak'taki Karmaşa İçinde Türkmenler Hak Arayışında”, Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, 5 Mart 2012.

“Mesut Barzani'nin ABD Ziyareti Üzerinden Türkiye, Irak ve Türkmenlere Yönelik Algılamalar”, Bilgay Duman.

“Musul'dan Türkiye'ye Bakmak”, Hasan Kanbolat, 30 Nisan 2012.

Kerkük, Kasım 2012

- “Irak’ta Maliki Hükümetinin Geleceği ve Yeni Siyasal Dengeler”, Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, 9 Mayıs 2012.
- “Irak’ta Kerkük Üzerinden Siyasi Restleşme Devam Ediyor”, Bilgay Duman, 11 Mayıs 2012.
- “Taki El-Mevla ile Türkiye-Irak İlişkileri Sohbetleri”, Hasan Kanbolat, 18 Haziran 2012.
- “Irak Siyasetine İçeriden Bakış”, Bilgay Duman, 18 Haziran 2012.
- “Irak’ta Siyasi Krizde Türkmenler Nerede?”, Bilgay Duman, 19 Haziran 2012.
- “Musul Gözlemleri”, Hasan Kanbolat, Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, Bilgay Duman, 19 Haziran 2012.
- “Kerkük Üzerindeki Çekişme Devam Ediyor”, Bilgay Duman, 23 Haziran 2012.
- “Irak’ta 23 Temmuz Patlamaları Ne Anlama Geliyor?”, Bilgay Duman, 24 Temmuz 2012.
- “Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu Kerkük’te”, Bilgay Duman, 2 Ağustos 2012.
- “Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’nun Kerkük Ziyareti Üzerinden Türkmen Stratejileri”, Bilgay Duman, 9 Ağustos 2012.
- “Iraklı Bektaşilerin Türkiye Ziyareti”, Bilgay Duman, 29 Ağustos 2012.
- “Kerkük’te Şiddet Tırmanırken Hedef Türkmenler”, Bilgay Duman, 7 Eylül 2012.
- “Haşimi’ye Yönelik İdam Kararı, Irak’ta Şiddet Olayları, Kerkük, Tuzhurmatu ve Türkmenler”, Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen, 11 Eylül 2012.
- Tarihsel Perspektif Işığında Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu’nun Kerkük Ziyareti ve Yansımaları, Bilgay Duman, 17 Eylül 2012.

“Irak Türkmenlerinin Gelecek Kaygıları”, Hasan Kanbolat, 25 Eylül 2012.

2013

- “16 Ocak 1980 Irak’ta Türkmen Liderlerin Asılması ve Düşündürdükleri”, Bilgay Duman, 17 Ocak 2013.
- “Tuzhurmatu’da Türkmen Katliamı”, Bilgay Duman, 25 Ocak 2013.
- “Irak’ta İhtilafli Bölgeler ve Türkmenler”, Mahir Nakip, 25 Ocak 2013.
- “Türkmenlere Yönelik 1991 Altunköprü Katliamı’ndan Geriye Ne Kaldı?”, Bilgay Duman, 5 Nisan 2013.
- “Yeniden Irak Türkmen Meclisi”, Bilgay Duman, 16 Nisan 2013.
- Irak Türkmen Basın Konseyi Kurultayı 5. Toplantısı, 23 Mayıs 2013.
- “Kerkük’te Neler Oluyor?”, Bilgay Duman, 31 Mayıs 2013.
- “Ali Haşim Muhtaroglu ve Ahmet Koca Vefat Etti”, Bilgay Duman, 25 Haziran 2013.
- “Tuzhurmatu Çöktü: Ali Haşim Muhtaroglu Bombalı Saldırıda Hayatını Kaybetti”, Bilgay Duman, 27 Haziran 2013.
- “Nuceyfi’nin Tuzhurmatu Ziyareti ve Türkmenler İçin Yol Haritası”, Bilgay Duman, 10 Temmuz 2013.
- “14 Temmuz 1959 Türkmen Katliamından Geriye Ne Kaldı?”, Bilgay Duman, 15 Temmuz 2013.
- “Çevre Politikaları ve Ayrımcılık: Kerkük Türkalın Köyü Örneği”, Dr. Seyfi Kılıç, 26 Temmuz 2013.
- “Irak Kürt Bölgesel Yönetimi Parlamento Seçimleri ve Türkmenler”, Bilgay Duman, 4 Eylül 2013.
- “Irak’ta Türkmenlerin Statü Arayışı: Türkmen Haklarını Düzenleme Yasası”, Bilgay Duman, 23 Ekim 2013.
- “Kerkük İl Meclisi Seçimi Hakkında Değerlendirme”, Habib Hürmüzlü, 8 Kasım 2013.

ORSAM İngilizce İnternet Sitesinde Yayınlanan Makalelerin Dökümü

ORSAM’ın İngilizce internet sitesinde 2009’da 9, 2010’da 17, 2011’de 15, 2012’de 10 ve 2013’te 4 olmak üzere 55 makale ve analiz yayınlanmıştır. Bu çalışmaların dökümü aşağıda verilmiştir.

2009

- “Kirkuk: Solution or Gordian Knot”, Bilgay Duman, 1 Ocak 2009.
- “The Results of Iraq’s Local Elections and Their Influence on Turkey’s Iraq Policy”, Serhat Erkmen, 20 Şubat 2009.

Turkish-Iraqi Relations in Light of President Abdullah Gul's Visit to Iraq, Serhat Erkmen, 10 Nisan 2009.

"Attack Against Turkmen Existence in Iraq: Tazehurmatu", Hasan Kanbolat, 19 Haziran 2009.

"In Iraq Coalitions are being Formed before the Elections, Bilgay Duman 19 Haziran 2009.

"Prime Minister Maliki's New Coalition and the Pre-election Political Scene", Serhat Erkmen, 11 Kasım 2009.

"Election Law in Iraq: Conflicts and Uncertainties", Bilgay Duman, 11 Kasım 2009.

"Al-Hakim's Visit to Turkey, Hasan Kanbolat, 11 Kasım 2009.

"Last Minute Law in Iraq", Bilgay Duman, 26 Aralık 2009.

2010

"Interview with Iraqi Turkmen Front Chairman Sadettin Ergeç", Ocak 2010.

"Impressions on Iraqi General Elections from Baghdad and Kirkuk (1)", Hasan Kanbolat, 9 Mart 2010.

"Impressions on Iraqi General Elections from Baghdad and Kirkuk (2)", Hasan Kanbolat, 10 Mart 2010.

"The Iraq Turkmen Front Celebrates Its 15th Year, Hasan Kanbolat, 10 Mart 2010.

"Attacks Against Turkmen Continue", Bilgay Duman, 28 Temmuz 2010.

"ITF Provincial Head Muhtaroglu: "The Rise of the Turkmen Will Continue", 19 Ağustos 2010.

"ISCI's Kirkuk Representative Hasan: We Want to See Turkey More Powerful in the Region", 23 Ağustos 2010.

General Secretary Mimaroglu: "We Owe Our Success To Not Doing Discrimination", 23 Ağustos 2010.

Sheikh Raad Al-Sakri: "Kirkuk Is As Important As Our Religion", 27 Ağustos 2010.

Gence, 2012

- “Rewriting History: Turkish-Iraqi Relations”, Hasan Kanbolat, 16 Eylül 2010.
- “The Iraqi Bektashis at the Hacı Bektaş-i Veli Celebrations”, Hasan Kanbolat, 23 Eylül 2010.
- “Observations and Travel Notes on Turkey Visit of the Iraqi Bektashis”, Bilgay Duman, 27 Eylül 2010.
- “Finally A Government Being Formed in Iraq”, Hasan Kanbolat, 11 Kasım 2010.
- “Attempts to form Iraqi government and Turkey”, Hasan Kanbolat, 27 Kasım 2010.
- Ammar Kahya: “If Kirkuk Were Annexed To Baghdad It Would Be Better”, 8 Aralık 2010.
- “Observations on Diyala and Salah ad-Din”, Bilgay Duman, 16 Aralık 2010.
- “Interview with Sinan Çelebi, the Minister of Industry and Trade of Iraq Kurdish Regional Government”, 20 Aralık 2010.
- “Maliki Government and Turkmen in Iraq”, Hasan Kanbolat, 25 Aralık 2010.

2011

- “The Important Points Escaping from Notice and The Reflection of the Recent Explosions in Kirkuk” Bilgay Duman, 10 Şubat 2011.
- “The Continuing Unrest in Kirkuk” Bilgay Duman, 28 Nisan 2011.
- “The Iraqi Turkmen Front, Remade”, Hasan Kanbolat, 13 Mayıs 2011.
- “Why Violence Against Turkmens in Iraq is Increasing” Hasan Kanbolat, 16 Mayıs 2011.
- “The Political Equation in Kirkuk and The Analysis of The Latest Attacks”, Bilgay Duman, 22 Mayıs 2011.
- “Observations from the Second Iraq Workshop”, Doç. Dr. Veysel Ayhan, 29 Mayıs 2011.
- “The Attitude of the Iraqi Ministry of Foreign Affairs and the Turkmen”, Bilgay Duman, 8 Haziran 2011.
- “Revitalization of Politics in Kirkuk”, Bilgay Duman, 13 Haziran 2011.
- “July 14, 1959, The Kirkuk Massacre and Its Reflections”, Bilgay Duman, ORSAM İnternet Sitesi, 14 Temmuz 2011.
- “Turkmen Policy on the Rise in Iraq”, Bilgay Duman, 2 Ağustos 2011.
- “The Violence in Kirkuk Is Not Slown Down ”, Bilgay Duman, 5 Ekim 2011.
- “From the “Disputed” Territories to the “Detached” Territories”, Bilgay Duman, 5 Ekim 2011.

- “Attacks Against the Turkmen in Kirkuk And Their Reflections”, Bilgay Duman, 21 Ekim 2011.
- “The Head of the Iraqi Turkmen Front (ITF) Ershad Salihi’s Visit to Turkey”, Bilgay Duman, 21 Kasım 2011.
- “Step-by-Step Towards Split in Iraq”, Çetiner Çetin, 27 Aralık 2011.

2012

- “Where Does Kirkuk Head To?”, Bilgay Duman, 20 Mart 2012.
- “Where Do The Turkmen Stand in Political Polarization In Iraq?”, Bilgay Duman, 5 Mayıs 2012.
- “The Political Showdown Continues Over Kirkuk in Iraq”, Bilgay Duman, 18 Mayıs 2012.
- “Investing in Mosul Means Investing in The Future”, Hasan Kanbolat, 19 May 2012.
- “Looking from Mosul to Turkey”, Hasan Kanbolat, 20 Mayıs 2012.
- “Talking with Taqi al-Mawla About Relations Between Turkey and Iraq”, Hasan Kanbolat, 20 Haziran 2012.
- “Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu in Kirkuk”, Bilgay Duman, 2 Ağustos 2012.
- “Turkmen Strategies over the Kirkuk Visit of Turkish Foreign Minister Ahmet Davutoglu”, Bilgay Duman, 15 Ağustos 2012.
- “As Violence Increases in Kirkuk the Turkmen Are Targeted”, Bilgay Duman, 12 Eylül 2012.
- “Future Concerns of The Iraqi Turkmen People”, Hasan Kanbolat, 19 Eylül 2012.

2013

- “Implications of the Hawija ‘Massacre’ and Kirkuk Protest Movement”, Wladimir van Wilgenburg, 16 Mayıs 2013.
- “Tuz Khurmato Attacked Again: Ali Haşim Muhtaroglu Killed”, Bilgay Duman, 3 Temmuz 2013.
- “What Remains after 14th July 1959 of the Massacre of Turkmens?”, Bilgay Duman, 17 Temmuz 2013.
- “Parliamentary Elections in Iraq’s KRG and Turkmens”, Bilgay Duman, 3 Eylül 2013.

4. IRAK’TA TÜRKMENLER HAKKINDA YAPILAN SAHA ÇALIŞMALARI

ORSAM’ın çalışmalarında büyük önem taşıyan saha çalışmaları konusunda Türkmenler hakkında yapılan saha araştırmaları önemli bir yer tutmaktadır. Bu kapsamda 2009’da 4, 2010’da 4 ve 2012’de 2 olmak üzere 10 adet saha çalışması yapılmıştır. Bu saha çalışmalarına ilişkin detaylar aşağıda yer almaktadır.

Kerkük, Kasım 2012

2009

Telafer'de Mevcut Durum: 10 - 20 Mart 2009 tarihleri arasında Irak'ta yapılan saha çalışması sonucunda özellikle Telafer konusunda birçok veri toplanmıştır. Saha çalışması esnasında Kerkük, Musul, Telafer ve Tuzhurmatu'na gidilmiş burada görüşmeler gerçekleştirilmiş ve görüşmeleri tamamlayacak olan gözlemler yapılmaya çalışılmıştır.

Tuzhurmatu ve Diyala Türkmenleri: 30 Mayıs - 04 Haziran 2009 tarihleri arasında Selahattin vilayetine bağlı olan Tuzhurmatu ilçesi ile Diyala vilayetinin tamamında Türkmenlerin yaşadığı bölgelerde ayrıntılı bir saha çalışması yapılmıştır. Saha çalışması boyunca Türkmenlerin yoğun olarak yaşadığı yerler ziyaret edilmiş; ziyaret edilen ilçe, nahiye ve köylerde aşiret reisleri, yörenin önde

gelenleri, ITC sorumluları ve yerel hakla görüşmelerde bulunulmuştur.

IKBY Seçim Sonuçları Gözlemleri: Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) seçimleri için gözlemci olan ORSAM ekibi, 23 - 30 Temmuz 2009 tarihleri arasında Erbil, Duhok ve Süleymaniye'de siyasi gözlem yapma imkanı bulmuştur.

Seçim Öncesi Irak Siyasetinin Yapısı ve Türkmenlerin Durumu: Irak'ta yaklaşan seçimler öncesi Irak siyasetinin genel yapısını ve özellikle Türkmenlerin seçim öncesi durumunu incelemek üzere 24 Ekim - 2 Kasım 2009 tarihleri arasında ORSAM tarafından bir saha çalışması düzenlenmiştir. Bu çalışma çerçevesinde iki ayrı grup olarak Irak'a gidilmiştir. Kuzey Irak'a giden grup Duhok-Süleymaniye-Erbil'de, diğer bölgeye giden grup

El Irakiye Listesi Lideri ve Irak Eski Başbakanı İyad Allavi, Ankara, Nisan 2010

ise Musul-Telafer-Kerkük-Tuzhurmatu-Bağdat'ta görüşmeler yürütmüştür.

2010

Seçim Öncesi Musul, Erbil, Kerkük ve Bağdat Değerlendirmeleri: Irak'ta yaklaşan seçimler öncesi Kuzey Irak'taki siyasi durumu, Türkmenlerin seçim öncesi hazırlıklarının ve seçimdeki şanslarını ve Şii Arapların tutum ve davranışlarını incelemek üzere 3 - 16 Şubat 2010 tarihleri arasında ORSAM tarafından iki adet saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma çerçevesinde iki ayrı grup olarak Irak'a gidilmiştir. Birinci grup, Erbil, Süleymaniye, Musul ve Kerkük'te, ikinci grup ise Bağdat, Necef ve Kerbala'da görüşmeler gerçekleştirmiş ve gözlemler yapmıştır.

Irak Genel Seçimi Gözlemleri: ORSAM 4 - 8 Mart 2010 tarihleri arasında 8 kişilik bir ekip ile Irak'taki seçimleri takip etmiş ve süreci yerinde gözleme imkânı bulmuştur. ORSAM ekibindekilerin 3'ü Musul, 2'si Erbil, 1'i Diyala, 1'i Bağdat-Kerkük ve diğer 1'i de Vasit olmak üzere Irak'ın kuzeyinden güneyine pek çok bölgede seçimleri takip etme olanağı bulmuştur.

Mart 2010 Seçimi Sırasında Irak Türkmen Cephesi Tarafından Yürütülen Projelerin Durumu ve Türkmen Siyasetinin Mevcut Hali: 4 kişilik ORSAM heyeti, 10 - 30 Mayıs tarihleri arasında Irak'ın Kerkük, Selahattin, Diyala, Erbil, Süleymaniye ve Dohuk vilayetlerinde çalışmalar yapmıştır.

Kuzey Irak'ta Siyasi Durum ve Kerkük'te Mülk Anlaşmazlıkları Tartışmalı Bölgeler: ORSAM 27 Ekim - 15 Kasım 2010 tarihleri arasında Irak'ta üç ayrı ekip ile ayrı bölgelerde saha çalışması düzenlemiştir. Bu çalışmalar çerçevesinde 3 ayrı rapor hazırlanması planlandığı saha çalışması öncesi sunulan projede belirtilmiştir. Bu çerçevede bölgeye giden ekipler ve çalışma konuları şöyle olmuştur: Serhat Erkmen ve Oytun Orhan'dan oluşan birinci ekip, Kuzey Irak'taki devletleşme sürecini ve Türkiye ile Iraklı Kürtler arasındaki ilişkileri incelemek ve Türkiye-İraklı Kürtler arasındaki ilişkiler üzerine bir rapor hazırlamak üzere, 27 Ekim - 15 Kasım 2010 tarihlerinde Erbil, Duhok, Süleymaniye ve Musul'u kapsayan bir çalışma düzenlemiştir. Bilgay Duman ve Ogün Duru'dan oluşan ikinci ekip 28 Ekim-8 Kasım 2010 tarihleri arasında "Tartışmalı Bölgeler"e ilişkin hazırlanması planlanan rapor için Diyala, Selahattin, Kerkük ve Bağdat'ı içeren bir çalışma yapmıştır. Sercan Doğan ve Nebahat Tanrıverdi'den oluşan üçüncü ekip ise Kerkük'te mülkleri ellerinden alınmış olan Türkmenlerin durumunu incelemek, gerekli belgeleri toplamak ve bu konuda bir rapor hazırlamak üzere Kerkük ve ilçelerini kapsayan bir çalışma yürütmüştür.

2012

Musul: Musul'daki siyasi dinamiklerin incelenmesi ve yatırım olanaklarının araştırması amacıyla 20 - 27 Nisan 2012 tarihleri arasında bir saha çalışması düzenlenmiştir.

Irak Türkmen Eğitiminin Durumu: ORSAM uzmanlarından oluşan 4 kişilik ekip 10 Kasım 2012 - 20 Kasım 2012 tarihleri arasında Irak'ta Türkmençe eğitiminin genel durumu, sorunları ve ihtiyaçlarının tespit edilmesi için saha araştırması gerçekleştirmiştir. Saha araştırması çerçevesinde iki ayrı ekip Türkmençe eğitimin yapıldığı Irak'ın Kerkük, Musul, Erbil, Süleymaniye, Kifri, Karatepe (Diyala), Tuzhurmatu (Selahattin) vilayetlerinde ve kentlerinde çalışmalarını sürdürmüştür. Bu çalışmalar sonucunda 2012 yılında "Irak'ta Türkmen Eğitiminin Durumu" başlıklı rapor yayınlanmıştır.